

Arstugan
1913-1923

Torpare-Kontrakt.

Till *Ernst Pettersson i Ljungsbro*

upplåter jag mitt under Lyckås Säteri i Skärstads socken befintliga torp *Hästbagen*,
beläget på *Stäplinge* egor till den egovidd som nu blifvit bestämd
~~och som karta och beskrifning utvisa~~

att detsamma bruka ~~och bebo~~ under en tid af *tio/10* år, räknadt från den 14 Mars *1913* till
den 14 Mars *1923* och på följande villkor:

1:o) Såsom rätt för torpet ~~utgöres på egen kost efter budning, eller efter för längre tid~~
betalar torparen boarje/De kronor
Trettiofem /35/
~~gällande budsedel:~~

a) dels ..... af mig godkända
mandagsverken utan ersättning, af hvilka ..... fördelas lika på årets alla
veckor och de återstående ..... utgöras efter budning under de ..... må-
naderna ..... , samt dessutom .....
..... öfverdagsverken
efter budning eller budsedel emot en ersättning för hvarje af .....
under halfåret April—September och af ..... öre under den öfriga tiden af året.

Sålunda skall torparen med rätt och öfverdagsverken utgöra .....
i veckan, på dagar som af mig framdeles bestämmes; skulle någon af dessa dagar
vara helgdag, utgöres arbetet på annan dag i samma vecka. Dagsverket beräknas
.....

b) dels ..... af mig godkända
hjelpedagsverken utan ersättning, af hvilka ..... fördelas lika på årets alla
veckor och de återstående ..... utgöras efter budning under de ..... må-
naderna ..... , samt dessutom .....
..... öfverdagsverken
efter budning eller budsedel emot en ersättning för hvarje af ..... öre under
halfåret April—September och af ..... öre under den öfriga tiden af året.

Sålunda skall hjälpet med rätt och öfverdagsverken utgöra .....
i veckan, på dagar som af mig framdeles bestämmes; skulle någon af dessa dagar
vara helgdag, utgöres arbetet på annan dag i samma vecka. Dagsverket beräknas
.....

2:o) Torparen och hjälpet böra sjelfva hålla och med sig föra de handredskap, som för dagsverket
erfordras och skola de alla vid herregården anbefalda arbeten med lydriad, ordentlighet och flit verkställa.

Uteblifva de utan laga förfall från det arbete, till hvilket de enligt budning eller budsedel bort infinna sig, ersätter torparen det försummade dagsverkets dubbla värde efter här ofvan anförda pris.

3:o) Det åligger torparen att i lagligt skick underhålla *J. Bästbogens* samtliga åbyggnader (hvilka skola vara rödfärgade), trädgård, gärdesgårdar, grindar och staket, hvilka emottagas och aflemnas efter syn, och förbehåller jag mig att, när jag för godt finner, härå anställa syn, samt vid förefinnande af vanvård eller bristfällan desamma genom lega på torparens bekostnad iståndsätta.

Har torparen under brukningstiden uppfört någon nybyggnad och dertill erhållit från mig bidrag med virke, arbete eller penningar, vare han, sedan sådan byggnad blifvit honom tillsynad, pliktig att vid afträdet densamma i laggildt stånd aflemna, eller ersätta kostnaden för dess iståndsättning.

4:o) Torparen är skyldig att tillfullo, af mig godkändt värde, brandförsäkra alla åbyggnader å torpet, äfvensom gröda och lösörebo i Länets Allmänna Brandstodsbolag samt betala de deraf följande årliga afgifter.

5:o) Torparen eger att efter anvisning, som af mig besörjes, å Lyckås gods bekomma följande:

a) Alla till underhåll af byggnader och ytterstängsel vid torpet erforderliga barrskogs-effekter, hvarvid vid sägen betalas ~~respektive 12 och~~ 16 öre pr kubikfot för plank och bräder samt för öfrigt virke efter de utgifter jordegaren för sammans huggning, körning och förädling möjligen fått vidkännas, samt

b) Till vedbrand vid torpet årligen: ..... famnar vindfällor och torrskog, hvarje famn 6 fot hög, 6 fot bred och 3 fot lång, samt äfven efter anvisning stubbar, grenar, buskar och ris.

6:o) Utan jordegarens medgifvande får torparen icke, vid påföljd som för kontraktsbrott, på annor man öfverlåta detta torparekontrakt, hvilket äfven anses hafva inträffat, derest torparen ~~af flyttar från torpet, eller han~~ afträder all sin egendom till borgenärens förnöjande; och är torparen jemväl vid enahanda påföljd förmenad, att om dess bo afsluta lösöreköp, att sjelf eller genom andra utöfva försäljning af starka drycker, att åverka egendomens skogar eller planteringar, att utan skriftlig tillåtelse verkställa svedjande eller jordbränning, att å torpet fiska eller jaga, att å torpet föda getter, att emottaga inhysesshjon, herbergera eller i sin tjenst anställa vanfrejdade personer, att låta så eller skörda till hälften eller under brukningstiden bruka annan jord än den härmed upplåtna samt att från torpet bortföra hö, halm, löf, gödsel eller jordblandningar. Vidare har torparen gjort sig skyldig till kontraktsbrott, ifall han med hel eller half bevisning blifver förvunnen till urbota lagbrott eller fäld till ansvar för fylleri.

7:o) Det åligger torparen att indela all åkerjorden i ett visst antal på det närmaste lika stora skiften, att drifvas i sådant vaxelbruk, att årligen minst *två* delar bära gräs, *ess*

del vintersäd och en del trädes, gödslas, befrias från jordsten samt dikas med såväl öppna som täckta diken.

8:o) Vid afträde skall torparen, utan att derfor erhålla ersättning, afemna dels $\frac{1}{7}$ del af åkerjorden bevuxen med råg eller, om jag det önskar, med hvete utsädd med tillräckligt utsäde före den 15 September i sommardrifven, väl gödslad och omsorgsfullt beredd jord, $\frac{2}{7}$ delar af åkerjorden bärande gräs, utsädd i hälften af denna rymd våren 1921 och den andra hälften våren 1922 med 12 kg röd, 4 kg alsike, 2 kg Svithöfven, 12 kg timotej, 4 kg eng. raygräs, summa 34 kilogram frö å hvarje hektar, dels all den öfriga åkerjorden höstdrifven med plog.

9:o) Trädgården skall väl vårdas och föryngras.

10:o) Innergärdesgårdar få icke finnas å torpet, ej heller stängling omkring trädorna.

11:o) Mot stängselskyldighet erhåller torparen betesrätt:

a) för högst ..... egna vinterfödda kor i .....

b) för ..... vinterfödd stut i .....

Betestiden är från den 8 Juni till den 8 September.

12:o) Vid påföljd som för kontraktsbrott, skall torparen svara för att inga berberisbuskar få finnas å torpets egor eller i de upplåtta betena. Törne med flera odugliga buskar skola väl efterhållas.

13:o) Alla från Lyckås Gårdskontor utgående order är torparen skyldig utan ersättning framskaffa till närboende.

14:o) Torparen vare skyldig i omgång med öfrige, som iklädt sig denna skyldighet, dessutom utgöra dagsverken i ladugården (äfvén på Sön- och Helgdagar) och efter utgjordt dagsverke tillbringa natten derstädes.

15:o) Förväntar jag af torparen och dess husfolk höflighet samt hörsamhet och lydnad emot mig och min betjening uti de stycken, som den i enlighet med detta kontrakt kan hafva att antyda. Brister torparen i fullgörandet af någon i detta kontrakt bestående punkter, är han skyldig, utan åtnjutande af laga fardag, torpet genast afträda, samt ersätta all den förlust jordägaren derigenom kan komma att lida.

16:o) Stugan ingår ej i arrendet, ej heller 0,015 ha av åker därvid

Af detta kontrakt äro två lika lydande exemplar upprättade, af hvilka det ena förvaras af torparen.

Lyckås den 14 Sept 1912

James Hamilton

Med förestående kontrakt förklarar jag mig nöjd, och förbinder mig till dess noggranna uppfyllande.

Lyckås som ofvan Ernst Pettersson

Att Grefve James Hamilton & Ernst Pettersson egenhändigt undertecknat, intygas af oss på en gång närvarande vittnen:

Jugo Peters Axel Bruseby
Förestående kontrakt transporterat från 14 Mars
1917 på H. A. Holm Lunnegård. Lyckås 2 Sept 1916

James Hamilton Ernst Pettersson
Godkännes till alla delar som ofvan
H. A. Holm

Grefve James Hamilton, Ernst Pettersson &
S. P. Holms egentliga representering bevitna.
S. Aug. Westberg Oskar Berg